

COP 29-UN AZƏRBAYCANIN YAŞIL İQTİSADİYYAT STRATEGİYASINDA YERİ

Tələt Əlizadə

<https://orcid.org/0000-0002-2381-0458>

Naxçıvan Dövlət Universiteti, Naxçıvan, Azərbaycan

*Yazışılan müəllif: talatalizade@gmail.com; Tel.: +994 506536497

XÜLASƏ

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasına (UNFCCC) Tərəflərin 29-cu Konfransına (COP 29) ev sahibliyi etmək Azərbaycanın yaşıl iqtisadiyyata keçidi üçün strateji mərhələni təmsil edir. Bu məqalə COP 29-un Azərbaycanın bərpa olunan enerji hədəfləri, siyasət çərçivələri və iqtisadi diversifikasiya səyləri ilə necə uyğunlaşdığını araşdırır. Hökumət hesabatlarından, beynəlxalq təşkilatlardan və nəzərdən keçirilmiş tədqiqatlardan əldə edilən məlumatlardan istifadə edərək, təhlil Azərbaycanın günəş və külək enerjisinin inkişafı, metanın azaldılması təşəbbüsləri və meşələrin bərpası proqramlarında əldə etdiyi irəliləyişi vurğulayır. Məqalədə həmçinin beynəlxalq əməkdaşlıq və investisiya imkanlarını vurğulamaqla yanaşı, qalıq yanacaqdan asılılıq və maliyyə boşluqları da daxil olmaqla problemlər müzakirə olunur. Nəticələr göstərir ki, COP 29 Azərbaycanın iqlim üzrə öhdəliklərini sürətləndirmək və ölkəni davamlı inkişafda regional lider kimi yerləşdirmək üçün katalizator rolunu oynayır.

Açar sözlər: *Yaşıl iqtisadiyyat, bərpa olunan enerji mənbələrinə keçid, COP 29, Azərbaycan iqlim diplomatiyası, davamlı inkişaf*

GİRİŞ

Tarixən neft və qaz ixracından asılı olan Azərbaycan iqtisadi strategiyasını qlobal iqlim məqsədlərinə uyğunlaşdırmaq üçün artan təzyiqlərlə üzləşir. Ölkənin böyük karbohidrogen ehtiyatları uzun müddətdir ki, iqtisadiyyatının əsasını təşkil edir, hasil olunan yanacaqlar ixrac gəlirlərinin təxminən 90%-ni və ÜDM-in 40%-ni təşkil edir [1]. Bu asılılıq sürətli iqtisadi artıma və infrastrukturun inkişafına təkan versə də, eyni zamanda Azərbaycanı qlobal enerji bazarlarında dağalanmalar və bütün dünyada bərpa olunan enerji mənbələrinə keçidlə bağlı zəifliklərə məruz qoyur. Bundan əlavə, beynəlxalq iqlim siyasətləri və karbon qiymətləri mexanizmləri cəlbədicilik qazandıqca, Azərbaycanın qalıq yanacaqda idarə olunan iqtisadiyyatının uzunmüddətli davamlılığını sual altına düşür.

Bu çağırışlara cavab olaraq Azərbaycan hökuməti iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi və karbohidrogenlərdən asılılığın azaldılması istiqamətində səyləri gücləndirib. “Azərbaycan 2030: Sosial-İqtisadi İnkişaf üzrə Milli Prioritetlər” strategiyası təmiz enerjinin inkişafına, ətraf mühitin davamlılığına və texnoloji innovasiyalara xüsusi diqqət yetirməklə davamlı inkişaf üçün əsas məqsədləri müəyyən edir [9]. Bu strateji baxış Azərbaycanın iqtisadi siyasətini qlobal iqlim təşəbbüsləri ilə uyğunlaşdırmaq, iqtisadi sabitliyi qorumaqla yaşıl keçidi təşviq etmək öhdəliyini əks etdirir.

Bu keçiddə həlledici mərhələ Azərbaycanın 2024-cü ildə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişikliyi üzrə Çərçivə Konvensiyasının (UNFCCC) 29-cu Tərəflər Konfransına (COP29) ev sahibliyi etməsidir. Bu beynəlxalq tədbir Azərbaycan üçün iqlim diplomatiyası və davamlı inkişafda özünü regional lider kimi göstərmək üçün mühüm imkan yaradır. COP 29-a ev sahibliyi etməklə ölkə bərpa olunan enerjiyə xarici sərmayələri cəlb etmək, beynəlxalq maraqlı tərəflərlə siyasət koordinasiyasını gücləndirmək və ekoloji islahatlara sadıqlığını nümayiş etdirmək məqsədi daşıyır. Bununla belə, yaşıl

İqtisadiyyata aparıcı yol geniş miqyaslı infrastruktur investisiyalarına, tənzimləyici düzəlişlərə və yeni sənayeləri dəstəkləmək üçün işçi qüvvəsinin yenidən bacarıqlarının artırılmasına ehtiyac da daxil olmaqla çətinliklərlə doludur.

Azərbaycanın yaşıl iqtisadiyyat strategiyası

Azərbaycanın yaşıl iqtisadiyyat çərçivəsi iki əsas sütun üzərində qurulub: bərpa olunan enerji potensialının genişləndirilməsi və istixana qazlarının (İQ) emissiyalarının azaldılması. Qalıq yanacaqdan asılı iqtisadiyyatdan keçidin zəruriliyini dərk edən hökumət bərpa olunan enerjini milli enerji kompleksinə inteqrasiya etmək üçün iddialı hədəflər qoyub. Bərpa Olunan Enerji Mənbələrinin İstifadəsi üzrə Milli Strategiya 2030-cu ilə qədər elektrik enerjisi istehsalında bərpa olunan enerjinin 30%-nə nail olmağı hədəfləyir və bu, planlaşdırılan 2 GW quraşdırılmış güclə dəstəklənir [6]. Bu təşəbbüs Azərbaycanın günəş və külək enerjisi üçün coğrafi potensialından istifadə etməklə, karbohidrogenlərdən asılılığı azaltmaqla enerjinin şaxələndirilməsinə sadıqlığını əks etdirir.

Bir sıra irimiqyaslı bərpa olunan enerji layihələri Azərbaycanın bu sahədə irəliləyişini vurğulayır. BƏƏ-nin Masdar şirkəti ilə əməkdaşlıqda hazırlanan 230 MVt gücündə Qaradağ Günəş Elektrik Stansiyası ölkənin ən böyük əməliyyat günəş layihəsidir və onun bərpa olunan enerji hədəflərinə doğru atılmış əsas addımdır. Eynilə, Səudiyyə Ərəbistanının ACWA Power şirkəti tərəfindən maliyyələşdirilən 240 MVt gücündə Xızı-Abşeron Külək Elektrik Stansiyası külək enerjisi infrastrukturuna böyük sərmayəni təmsil edir [7]. Bu layihələr tək-cə yerli elektrik enerjisi istehsalına töhfə vermir, həm də Azərbaycanı regionda təmiz enerji sərmayələri üçün mərkəz kimi yerləşdirir. Bununla belə, daha yaşıl enerji sisteminə keçid böyük maliyyə resursları tələb edir. Dünya Bankının (2023) son hesabatında Azərbaycanın enerji keçidi üçün 2,5 milyard dollarlıq maliyyə çatışmazlığı ilə üzləşdiyi təxmin edilir və bu kəsirin aradan qaldırılmasında xarici investisiyaların və beynəlxalq tərəfdaşlıqların mühüm rolu vurğulanır [8].

Bərpa olunan enerjinin miqyasını genişləndirməklə yanaşı, Azərbaycan ümumi karbon izini azaltmaq üçün fəal işləyir. Hökumət 1990-cı ildəki səviyyələri əsas götürərək, 2030-cu ilə qədər istixana qazı emissiyalarını 35% və 2050-ci ilə qədər 40% azaltmağı öhdəsinə götürüb [11]. Neft və qaz sektorunun Azərbaycanın ümumi emissiyalarının 73%-nə cavabdeh olduğunu nəzərə alsaq, metan emissiyalarının həlli xüsusilə təcili prioritetdir [10]. Buna cavab olaraq, Azərbaycan 2030-cu ilə qədər metan emissiyalarını 30% azaltmaq üçün beynəlxalq səylərə uyğunlaşaraq Qlobal Metan Vədinə qoşuldu. Bu öhdəlik Azərbaycanın üstünlük təşkil edən enerji sektorundan emissiyaların azaldılması üçün həll yolları axtararkən qlobal iqlim təşəbbüslərində iştirak etməyə hazır olduğunu göstərir.

Enerji yönümlü təşəbbüslərdən başqa, Azərbaycan təbii karbon sekvestrinin artırılmasına yönəlmiş siyasətlər də həyata keçirmişdir. 2021-ci ildən bəri 2,5 milyon ağacın əkilməsi də daxil olmaqla meşələrin bərpası səyləri karbon emissiyalarının kompensasiyası və ekosistemin dayanıqlığının yaxşılaşdırılması üçün əsas strategiya rolunu oynayır [5]. Bu səylər Azərbaycanın iqlim dəyişikliyinə təsirlərini azaltmaq üçün meşələrin salınması, torpaqların bərpası və təkmilləşdirilmiş su idarəçiliyini əhatə edən daha geniş ekoloji davamlılıq gündəmini tamamlayır.

Kollektiv olaraq, bu siyasət və layihələr Azərbaycanın iqtisadi diversifikasiya, enerji təhlükəsizliyi və ekoloji dayanıqlığı tarazlaşdıran yaşıl iqtisadiyyata inkişaf edən yanaşmasını nümayiş etdirir. Xüsusilə maliyyələşdirmə və tənzimləyicilərə uyğunlaşma sahəsində əhəmiyyətli problemlər qalmasına baxmayaraq, ölkənin davam edən səyləri iqlimlə bağlı şüurlu siyasətləri uzunmüddətli iqtisadi strategiyasına inteqrasiya etmək üçün açıq öhdəliyini nümayiş etdirir.

Strategiya kimi COP 29

COP 29-a ev sahibliyi etmək Azərbaycana qlobal iqlim fəaliyyətində əsas oyunçu kimi öz profilini yüksəltmək üçün unikal imkan təqdim edir. Ən əhəmiyyətli iqlim sammitlərindən biri olan COP 29 dünya liderlərini, siyasətçiləri, maliyyə institutlarını və davamlı inkişaf üzrə ekspertləri bir araya gətirərək, Azərbaycana iqlimlə bağlı təşəbbüslərini nümayiş etdirmək və strateji beynəlxalq tərəfdaşlıqları cəlb etmək üçün platforma təqdim edəcək. Tədbirin şəbəkənin modernləşdirilməsi, bərpa olunan enerji infrastrukturunu və davamlı şəhər inkişafına xüsusi diqqət yetirməklə, yaşıl sərmayələrə 500 milyon ABŞ dollarından çox vəsait gətirəcəyi proqnozlaşdırılır [2]. Bu yüksək səviyyəli konfransa ev sahibliyi etməklə Azərbaycan özünü təkcə qlobal iqlim səylərinin iştirakçısı kimi deyil, həm də aşağı karbonlu iqtisadiyyata keçiddə lider kimi göstərməyi hədəfləyir.

Azərbaycanın strateji baxışı yerli davamlılıq səylərindən kənara çıxır; COP 29 ölkənin regional yaşıl enerji ixracatçısı olmaq ambisiyasına uyğun gəlir. Hökumət Xəzərin böyük külək ehtiyatlarını və günəş enerjisi potensialını qonşu bazarları bərpa olunan elektrik enerjisi ilə təmin etmək üçün əsas aktivlər kimi müəyyən etmişdir. Bu strategiyanın təməl daşlarından biri Gürcüstan və Türkiyəyə elektrik enerjisi ixracını asanlaşdıracaq və nəticədə Azərbaycanı Avropanın yaşıl enerji şəbəkəsinə inteqrasiya edəcək təklif olunan Qara Dəniz Enerji Ötürmə Xəttidir (BETL) [7]. Regional enerji əlaqələrini gücləndirməklə Azərbaycan öz iqtisadi bazasını şaxələndirmək və qalıq yanacaq gəlirlərindən asılılığı azaltmaq məqsədi daşıyır.

Xarici investisiyaların cəlb edilməsi ilə yanaşı, COP 29-un ölkənin daha dayanıqlı iqtisadi çərçivəyə keçidini sürətləndirərək, daxili siyasət islahatları üçün katalizator rolunu oynayacağı gözlənilir. 2023-cü ildə Azərbaycanda bərpa olunan enerjiyə investisiyaları təşviq etmək və əvvəllər yaşıl layihələrə mane olan tənzimləyici maneələri aradan qaldırmaq üçün karbon qiymətlərinin müəyyən edilməsi mexanizmləri və vergi güzəştləri tətbiq edilib [5]. Bu siyasətlər təmiz enerjinin inkişafı üçün daha əlverişli biznes mühiti yaratmaq, həm yerli, həm də beynəlxalq maraqlı tərəfləri Azərbaycanın yaşıl keçidinə töhfə verməyə təşviq etmək məqsədi daşıyır.

Bundan əlavə, COP 29 gündəliyi çərçivəsində “ədalətli keçid” prinsiplərinin vurğulanması, xüsusilə Bakı və Sumqayıt kimi neftdən asılı regionlarda sosial-iqtisadi bərabərsizliklərin aradan qaldırılmasına imkan yaradır. Azərbaycan bərpa olunan enerjiyə doğru irəlilədikcə, iqtisadi səmərələrin ədalətli şəkildə bölüşdürülməsini təmin etmək üçün işçi qüvvəsinin yenidən hazırlanmasına, təsirə məruz qalmış icmaların dəstəklənməsinə və alternativ sənayelərin inkişafına ehtiyac artır. Bu keçid fosil yanacaq sektorunda potensial iş itkilərinin azaldılması və inkişaf etməkdə olan yaşıl sənayelərdə davamlı məşğulluq imkanlarının təşviq edilməsi üçün çox vacibdir.

COP 29 ilə bağlı qlobal diqqətdən və maliyyə imkanlarından istifadə etməklə, Azərbaycan yaşıl iqtisadiyyat ambisiyalarını sürətləndirmək potensialına malikdir. Bununla belə, bu səylərin uğuru ölkənin effektiv siyasət tədbirlərini həyata keçirmək, uzunmüddətli investisiya öhdəliklərini təmin etmək və sosial-iqtisadi problemləri həll etmək bacarığından asılı olacaq. Əgər strateji şəkildə idarə olunarsa, COP 29 Azərbaycanın iqtisadi transformasiyasında dönüş nöqtəsi ola bilər və onun regionun təmiz enerji keçidində lider rolunu gücləndirə bilər.

Çağırışlar və imkanlar

Yaşıl iqtisadiyyatın inkişafında nəzərəcarpacaq irəliləyişlərə baxmayaraq, Azərbaycan mədən yanacaqlarından tamamilə uzaqlaşmaqda ciddi çətinliklərlə üzləşir. Neft və qaz gəlirləri dövlət gəlirlərinin və iqtisadi fəaliyyətin əhəmiyyətli hissəsini təşkil edərək, fiskal sabitliyin əsası olaraq qalır. Karbohidrogenlərə olan bu dərin asılılıq sürətli dekarbonizasiyanı mürəkkəb bir vəzifəyə çevirir, çünki mədən yanacaqlarından hər hansı bir qəfil uzaqlaşma maliyyə sabitliyini və sosial rifah proqramlarını poza bilər. Dünya Bankının (2023) proqnozlarına görə, neft gəlirlərinin 50% azalması 2030-cu ilə qədər

ÜDM-in 15% azalmasına səbəb ola bilər ki, bu da davamlılıq hədəfləri ilə iqtisadi dayanıqlılığını tarazlaşdırmaq üçün diqqətlə mərhələli iqtisadi planlaşdırmanın zəruriliyini vurğulayır [8].

Digər əsas problem Azərbaycanın təmiz enerjiyə keçidi üçün tələb olunan texnoloji və işçi qüvvəsinin transformasiyası ilə bağlıdır. Bərpa olunan enerji layihələrinə investisiyalar artsa da, ölkənin mövcud enerji infrastrukturunu bərpa olunan mənbələri səmərəli şəkildə inteqrasiya etmək üçün elektrik şəbəkələrinin, saxlama qabiliyyətinin və smart ötürmə sistemlərinin təkmilləşdirilməsi də daxil olmaqla modernləşməni tələb edir. Bundan əlavə, Azərbaycan öz əmək bazarında bacarıq çatışmazlığı ilə üzləşir, çünki yaşıl sənayelərə keçid xüsusi təcrübə tələb edir. Asiya İnkişaf Bankının (2022) hesabatı göstərir ki, neft sektorunda çalışan işçilərin yalnız 12%-i birbaşa bərpa olunan enerji və təmiz texnologiya sektorlarına ötürülə bilən bacarıqlara malikdir. Bu, davamlı sənayelərə doğru işçi qüvvəsinin dəyişməsinə dəstəkləmək üçün işçi qüvvəsinin yenidən hazırlanması proqramlarına, təhsil sistemində islahatlara və peşə hazırlığı təşəbbüslərinə təcili ehtiyac olduğunu vurğulayır [3].

Əksinə, COP 29 Azərbaycan üçün bilik mübadiləsini, siyasət koordinasiyasını və maliyyə səfərbərliyini təşviq etməklə yaşıl keçidi sürətləndirmək üçün böyük fürsət təqdim edir. Qlobal sammit beynəlxalq ekspertləri, investorları və siyasətçiləri bir araya gətirərək Azərbaycana enerji keçidi və iqlimə uyğunlaşma strategiyalarında ən yaxşı təcrübələrdən öyrənmək üçün platforma təklif edəcək. Bundan əlavə, Azərbaycan davamlı layihələrə investisiya cəlb etmək üçün artıq çoxtərəfli maliyyə tərəfdaşlıqlarında iştirakından istifadə etməyə başlayıb. Onun Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı (AYİB) ilə əməkdaşlığı enerji səmərəliliyi layihələri üçün 150 milyon dollar səfərbər edib və bu, COP 29-da təmin oluna biləcək gələcək investisiya sazişləri üçün presedent yaradıb [4].

Konfrans maliyyə dəstəyi ilə yanaşı, oxşar iqtisadi keçidləri yaşayan dövlətlərlə regional əməkdaşlığı genişləndirərək strateji diplomatik üstünlüklər də təklif edir. Azərbaycan öz enerji komplekslərini şaxələndirməyə və bərpa olunan mənbələri inteqrasiya etməyə çalışan Mərkəzi Asiya və Şərqi Avropa ölkələri ilə əlaqələri gücləndirmək üçün yaxşı mövqeyə malikdir. Təmiz texnologiyanın inkişafı, transsərhəd enerji ticarəti və birgə iqlim təşəbbüsləri sahəsində əməkdaşlığın artırılması regionun davamlılığa doğru kollektiv tərəqqisini sürətləndirən sinerji yarada bilər.

Azərbaycanın yaşıl keçidi aydın problemlər təqdim etsə də, ÇNL 29 regionun təmiz enerji transformasiyasında lider rolunu möhkəmləndirmək üçün nadir fürsət pəncərəsini təqdim edir. Tədbirdən siyasət islahatları, işçi qüvvəsinin inkişafı və beynəlxalq investisiyalar üçün strateji istifadə etməklə Azərbaycan daha davamlı və iqtisadi cəhətdən möhkəm gələcəyə yol açar bilər. Bununla belə, bu faydaların həyata keçirilməsi güclü idarəetmə, uzunmüddətli planlaşdırma və yaşıl keçidin həm iqtisadi, həm də sosial baxımdan inklüziv olmasını təmin etmək üçün qlobal və regional tərəfdaşlarla fəal əlaqə tələb edəcəkdir.

Nəticə

COP 29 Azərbaycanın davamlı və şaxələndirilmiş iqtisadiyyata doğru səyahətində mühüm mərhələni təmsil edir. Ev sahibi ölkə kimi Azərbaycan konfransdan yaşıl investisiyaların cəlb edilməsi, beynəlxalq tərəfdaşlıqların gücləndirilməsi və aşağı karbonlu gələcəyə keçidini sürətləndirmək üçün istifadə etməklə iqlim diplomatiyasında liderlik nümayiş etdirmək imkanına malikdir. Tədbir Azərbaycanın təmiz enerji istehsalı və ticarəti üçün regional mərkəz olmaq ambisiyasını gücləndirərək bərpa olunan enerji təşəbbüslərini, emissiyaların azaldılması üzrə öhdəliklərini və siyasət innovasiyalarını nümayiş etdirmək üçün qlobal bir mərhələ təqdim edir.

Bununla belə, Azərbaycanın yaşıl keçidinin uğuru onun iqlim məqsədlərinin maliyyə sabitliyində xələl gətirməməsini təmin edərək, mədən yanacaqlarının mərhələli şəkildə dayandırılmasını iqtisadi diversifikasiya ilə balanslaşdırmaq qabiliyyətindən asılı olacaq. Ölkə bərpa olunan enerjinin qəbulu və emissiyaların azaldılması istiqamətində mühüm addımlar atsa da, uzunmüddətli tərəqqi üçün davamlı

siyasət islahatları, enerji infrastrukturuna investisiyalar və keçidin təsirinə məruz qalan sənaye və icmalara dəstək olmaq üçün işçi qüvvəsinin yenidən hazırlanması proqramları tələb olunacaq. İnküziv və ədalətli keçid strategiyalarını inteqrasiya etməklə Azərbaycan, xüsusən də neftdən asılı olan regionlarda potensial sosial-iqtisadi pozulmaları azalda bilər.

Bundan əlavə, Azərbaycanın COP 29-a ev sahibliyi edən rolu milli maraqlardan kənara çıxır - bu, ölkəyə oxşar keçidləri həyata keçirən digər resursdan asılı iqtisadiyyatlar üçün model kimi xidmət etmək imkanı verir. Beynəlxalq iqlim diplomatiyasını daxili islahatlara uyğunlaşdırmaqla Azərbaycan nəinki davamlılıq gündəmini irəli sürə, həm də enerji transformasiyası, iqlimin maliyyələşdirilməsi və regional əməkdaşlığa dair qlobal diskursa töhfə verə bilər.

Sonda COP 29 Azərbaycan üçün sadəcə diplomatik hadisə deyil, onun iqtisadi gələcəyini formalaşdırmaq üçün həlledici məqamdır. Strateji planlaşdırma, siyasət innovasiyası və beynəlxalq əməkdaşlıq vasitəsilə Azərbaycan davamlı, şaxələndirilmiş və dayanıqlı iqtisadiyyat qurmağa çalışan digər qalıq yanacaqdan asılı olan ölkələr üçün presedent yaradaraq qlobal yaşıl keçiddə lider kimi yüksəlmək potensialına malikdir.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Statistika Komitəsi. (2022). İllik statistik hesabat. <http://stat.gov.az>
2. Asiya İnkişaf Bankı. (2023). Azərbaycanın enerji sektorunun qiymətləndirilməsi. <https://www.adb.org>
3. Asiya İnkişaf Bankı. (2022). Azərbaycanda yaşıl iş yerləri üçün bacarıqların inkişafı. <https://www.adb.org>
4. Avropa Yenidənqurma və İnkişaf Bankı. (2023). AYİB Azərbaycanın yaşıl iqtisadiyyatına 150 milyon dollar sərmayə qoyur. <https://www.ebrd.com>
5. Azərbaycan Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi. (2023). İllik ekoloji hesabat. <http://eco.gov.az>
6. Azərbaycan Energetika Nazirliyi. (2022). Bərpa olunan enerji üzrə milli strategiya. <http://minenergy.gov.az>
7. Beynəlxalq Bərpa Olunan Enerji Agentliyi. (2023). Bərpa olunan enerjiyə baxış: Azərbaycan. <https://www.irena.org>
8. Dünya Bankı. (2023). Azərbaycanın iqtisadi yenilənməsi: yaşıl inkişafa keçid. <https://www.worldbank.org>
9. Prezident.az. (2021). Azərbaycan 2030: Sosial-iqtisadi inkişafın milli prioritetləri. <https://president.az>
10. Qlobal Metan Təşəbbüsü. (2022). Azərbaycanın metan emissiya profili. <https://www.globalmethane.org>
11. UNFCCC. (2023). Azərbaycanın yenilənmiş milli töhfəsi. <https://unfccc.int>

ABSTRACT

THE PLACE OF THE COP 29 EVENT IN AZERBAIJAN'S GREEN ECONOMY STRATEGY

Talət Alizadə

PhD student at Nakhchivan State University

Hosting the 29th Conference of the Parties (COP 29) to the United Nations Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) represents a strategic milestone for Azerbaijan's transition to a green economy. This article examines how COP 29 aligns with Azerbaijan's renewable energy targets, policy frameworks, and economic diversification efforts. Using data from government reports, international organizations, and peer-reviewed studies, the analysis highlights Azerbaijan's progress in solar and wind energy development, methane reduction initiatives, and reforestation programs. The article also discusses challenges, including fossil fuel dependency and financing gaps, while emphasizing opportunities for international collaboration and investment. Findings suggest that COP 29 serves as a catalyst for accelerating Azerbaijan's climate commitments and positioning the country as a regional leader in sustainable development.

Keywords: *Green economy, renewable energy transition, COP 29, Azerbaijan climate diplomacy, sustainable development*

АННОТАЦИЯ
МЕСТО МЕРОПРИЯТИЯ COP29 В СТРАТЕГИИ ЗЕЛЕННОЙ ЭКОНОМИКИ
АЗЕРБАЙДЖАНА

Талат Ализаде
аспирант Нахичеванского государственного университета

Проведение 29-й Конференции сторон (COP 29) Рамочной конвенции ООН об изменении климата (РКИК ООН) представляет собой стратегическую веху для перехода Азербайджана к «зеленой» экономике. В этой статье рассматривается, как КС 29 согласуется с целями Азербайджана в области возобновляемой энергетики, политическими рамками и усилиями по диверсификации экономики. Используя данные из правительственных отчетов, международных организаций и рецензируемых исследований, в анализе подчеркивается прогресс Азербайджана в развитии солнечной и ветровой энергетики, инициативы по сокращению выбросов метана и программы лесовосстановления. В статье также обсуждаются проблемы, включая зависимость от ископаемого топлива и недостатка финансирования, и подчеркиваются возможности для международного сотрудничества и инвестиций. Выводы позволяют предположить, что COP 29 послужит катализатором для ускорения выполнения Азербайджаном обязательств в области климата и позиционирования страны в качестве регионального лидера в области устойчивого развития.

Ключевые слова: *Зеленая экономика, переход на возобновляемые источники энергии, КС 29, климатическая дипломатия Азербайджана, устойчивое развитие*